

פרוטוקול מס' 93

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
ביום ג', כ"ה באייר תשל"ה - 6.5.75, שעה 08.30

נ כ ח ר :

- חברי הוועדה:
- י. חמיר - יו"ר
 - ח. אבו-רביע
 - י. ארידור
 - נ. אליעד
 - י. בארי
 - א. גיבלבר
 - א. הרליץ
 - ב. מואב
 - ב. צ. קשת

מוזמנים:

- מר רותם - משרד הפנים (לס' 1)
 - מר לוי - (בסה' י)
 - צ. צילקר - ראש עיריית אשדוד
 - ז. מליון - מרכז השלטון המקומי 1
 - מר פרלמוטר - משרד המשפטים (ו-4)
 - מר גלס
 - ח' כ. ע. נוף
 - ניצב א. שור - משטרת ישראל
 - מר י. קדמי - (בסה' י)
- היועץ המשפטי מ. שמגר - לסעיף 4

מזכיר הוועדה:

י. ברזני

ר ש מ ה :

א. אדלר

סדר-היום:

1. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 16)
2. בחירת ועדות-משנה -
(א) לענין איזור החלשיה באפק
(ב) לענין מצפה-רמון
3. הצעה לטה'י של ח' כ. ע. נוף בענין שימוש בכוח צגד עצירים במשטרה
4. חוק הרשויות המקומיות (תרנים לאנטנות טלביזיה).

היו"ר י. תמיר:

אני פותח את הישיבה, ומקדם בברכה את חברת הכנסת אסתר הרליץ עם שובה

משליחותה בחו"ל.

ב.צ. קשת:

לפני שבועות אחדים הועלתה כאן הצעה לטה"י בענין פקיעין. לאחר מכן קיבלתי מכתב מגב' זינתי. על פנייתי לשר הדתות לא זכיתי לחשובה. אחמול קיבלתי מכתב קורע-לב מהרב של מעלות על הנעשה בפקיעין. אין בכונתי לכתוב שוב לשר הדתות.

היו"ר י. תמיר:

הנושא הועבר לוועדת הפנים, והוא עומד על סדר-יומה בישיבה הבאה ביום

ג' הקרוב.

ב.צ. קשת:

האם יוזמנו לישיבה זו גם אנשי המקום?

י. ברזני:

בשלב ראשון - לא. בשלב ראשון נשמע את נציגי משרד הפנים.

ב.צ. קשת:

עבין אחר: אני מציע שהוועדה תדון בבעיית כרמיאל. ביקרתי במקום ונפגשתי עם ראש המועצה ועם אחד מחבריה. שם התעורר הענין של בולוס, הערבי שהקים את המצבה. הבעיה מסובכת, ויש עוד כמה דברים תמוהים במקום. שמענו שמשרד השיכון עומד להקים שם עוד כאלף דירות, וזה בזמן שכ-45% מן המפרנסים נוסעים יום-יום לעבודה מחוץ לעיר. אני מניח שאין זה המקום היחיד מסוג, אבל נתקלתי בו, והבטחתי לראש העיר להעלות את הנושא כאן.

היו"ר י. תמיר:

באחת הישיבות הקרובות נעמיד גם את הנושא הזה על סדר יומנו, כי הוא כלול במסגרת דיונינו המקיפים על פיתוח הגליל המערבי כולו.

א. הרליץ:

יש לנו ועדה משותפת לענין פיזור האוכלוסיה ותכניות משרד השיכון. יש נושאים אחרים שעלו בוועדה, ואינני יודעת מה נגמר בהם. הייתי מבקשת אפוא שתוכן לנו רשימת הנושאים העומדים לפנינו, ומה מצבם.

היו"ר י. תמיר:

כבר סיכמנו לנסות לגמור בהקדם את כל הנושאים העומדים על סדר יומנו, ובכמה מהם אף הכנו כבר טיוטת מסקנות שיובאו לוועדה בקרוב.

אני מקדם בברכה את נציגי מרכז השלטון המקומי הנמצאים היום אתנו, ובמיוחד את מר צילקר שזו לו הפעם הראשונה אצלנו. בהזדמנות זו רצוני לציין לשבח את ההתקדמות הרבה שחלה באשדוד בשטח שירותי סילוק הפסולת, נושא שהיה במצב ירוד ביותר עד לפני זמן מה ועכשיו אין להכירו.

1. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 16)

מר רותם:

מדובר בניסול הפטור מארנונה כללית על דירות ריקות, שמספרן גדל במידה ניכרת בזמן האחרון. ומה גם שהשירותים המוניציפליים חייבים להינתן גם במקום שיש בו מספר דירות פנויות, כמו פינזי אשפה, תאורה ברחובות וכו'. גם ניהול החשבונות ומעקב אחר דירה אם היא ריקה או לא עולים ביוקר רב לעיריה. מכל הסיבות הללו אנו מבקשים לבטל את הפטור כאמור.

ז. מליון:

היום אין משלמים ארנונה כלל עבור דירות ריקות. מזה זמן רב אנחנו מבקשים לבטל את הפטור הזה. כיום אדם שנוסע לחו"ל לשנה ודירתו נשארת ריקה - פטור מארנונה (אם כי יש פירושים שונים לגבי המונח "ריקה"; הכוונה למעשה היא לדירה ריקה ממש, שאין בה רהיטים).

אנחנו טוענים שהארנונה הכללית איננה באה לכסות הוצאה מסויימת, אלא את כל מה שמרחש ברשות המקומית. לא רק הוצאת אשפה, אלא גם הוצאת אשפה. ובעליה של דירה גם כשהיא דירה ריקה לשאת בעול ורשאים ליהנות מכל מה שמגיע לכלל תושבי העיר. אין צדק בכך שאדם שמחזיק בדירה ריקה לא ישחוף בראגה לכלל.

צ. צילקר:

בענין זה יש דעות שונות. אני אישית הייתי מציע פשרה: לחייב דירה ריקה ב-50% מהמס. משום שבעל הדירה שנעדר ממנה איננו צהגה מכל שירותי העיריה, כמו סעד, שירותי חינוך וכו'. יחד עם זה, כאמור, העיריה ממשיכה במתן השירותים מסביב, כולל השקאת עצים, החזקת הרחובות, תאורה וכו', ושומרת על הסביבה בצורה תקינה. בעל הדירה חייב אפוא להשתתף במשהו בהחזקה.

מד רותם:

אין אתה רוצה לפקח על דירה העומדת ריקה חודש או חודשיים? האם עשה מר צילק חישוב של הוצאות הניהול? אף שירות של העיריה איננו נעשה זול יותר ע"כ שבעל הדירה נעדר ממנה.

צ. צילקר:

הבעתי את דעתי האישית. מרכז השלטון המקומי החליט כאמור לחייב את הצעת החוק. מדובר לא בהיעדרות של חודש או חודשיים, אלא באנשים שעוזבים את הבית לשנה או שנתיים, בין אם יצאו בשליחות לחו"ל או עברו לעבוד בעיר אחרת.

א. הרליץ:

אני רואה את ההגיון שבהצעת החוק, אבל רוצה לשאול: יש קבוצה גדלה והולכת של אנשים מחו"ל שמחזיקים כאן דירות, דבר שבדרך כלל אנחנו מעודדים אותו. מה דינם של אלה? שנית, האם ידוע בכלל כמה דירות עומדות ריקות בארץ? כמה דירות ניתנו ע"י משרד הקליטה לתושבים שאינם גרים בהן? בכמה דירות בכלל מדובר כאן? לכך יש השלכות גם על גושאים אחרים.

מר גלס:

מר מליון כבר הזכיר את הפער בין החוק ובין המציאות. אני כשלעצמי סבור ש"ריק" פירושו ריק מחפצים, ולא ריק מבני-אדם בלבד. כלומר, אדם שיוצא לשליחות ומעדיף שלא להשכיר את דירתו אלא להשאירה כמות שהיא - בלאו הכי איננו מכוסה ע"י סעיף (ב) הנוכחי. הוויכוח מצטמצם אפוא באותן דירות שטרם הספיקו למכור אותן או להשכירן והן עומדות ריקות הן מאדם והן מחפצים.

י. ארידור:

מדוע מדברים כאן כל הזמן על דירות מגורים בלבד, בעוד שמע"ף (ב) שאליו מתייחס החוק מדבר גם על מקומות שאינם דירות?

י. בארי:

ככל שאני מהרהר יותר בהצעה - המגמה איננה נראית לי. לא רק דירות חדשות עומדות ריקות. אדם מחזיק בדירה ריקה או משום שלא מצא דייר מתאים, או משום שלא מצא דייר שיחן לו דמי שכירות נאותים. אין כל סיבה אחרת לכך שאדם יחזיק בדירה שאיננה נוחתת לו הכנסה. ואם בעבר הייתה גם הסיבה של החזקת דירה ריקה לצרכי ספקולציה, משום שדירה תפוסה קשה אח"כ לפנות בגלל חוק הגנת הדייר - היום אין מצב כזה, ואין היום סיבה אחרת להחזקת דירה ריקה.

ז. מליון:

יש תושבי חוץ רבים שמחזיקים כאן דירה
ובעצמם חיים בחו"ל. ייתכן באמת שצריך
לעודד את התופעה הזאת, אבל לא על חשבון הרשות המקומית. ואם לתת
תמריצים - מישהו אחר צריך לתת אותם, לא על חשבון הרשות המקומית.

היו"ר י. חמיר:

לכאורה נראית הצעת החוק פשוטה, ודבה
ההסבר נראים משכנעים, אבל אין זה כך.
לא פעם אנחנו מחוקקים חוקים בהתאם ללחץ הזמן ואירועי הרגע. כשעמדנו
בלחץ של עליה גדולה ו-10 אלפים דירות עמדו ריקות במדינה, אמרנו: מה
פתאום עומדות דירות ריקות במצב כזה? - בטיל מסים.

קבלן המחזיק בדירה - הדירה היא העסק
שלו. זהו הייצור שלו, ואי-אפשר להתייחס אליה כפי שמתייחסים לדירה
של אזרח רגיל, וכאן צודקים הקבלנים בטענתם. בכל חוק יש פרצות, וצריך
לסתום אפרשות של עשיית הון ע"י קבלנים ע"י שיבצלו את החוק הזה. אבל
עקרונית הם צודקים בטענתם.

בכל ימותי אני מתקומם נגד גישתו של
מר רותם והשפעתה ההרסנית על החיים המוניציפליים. אתה מטיל מסים לפי
הנוחיות שלך, כדי שלא להסתבך וכדי שזה לא יעלה לך הרבה כסף. זוהי גישה
אנטי סוציאלית מובהקת שאני מוחה נגדה. לא ייתכן להטיל מסים על דירות
משום שהצעתו של מר צילקר לא נוחה לך מבחינה אדמיניסטרטיבית וחשובה
מטובכים. משרד הפנים והרשויות המקומיות זקוקים למימון, והם חייבים
לעשות הכל, בתמיכתה המלאה של הכנסת, להטבת מצבן הכספי של הרשויות
המקומיות. אבל החוק הזה לא יפתור שום דבר מבחינת המיסוי, וכאן אני
תומך בדבריו של מר צילקר וח"כ בארי: במידה שהדירה האמורה שייכת לעסק
של הקבלן - אין הוא צריך לשלם עליה מסים. אני מסכים אפוא להצעתו של
מר צילקר להטיל על דירות ריקות ארנונה בשיעור של 50%, תמורת השירותים
שהעיריה בכל זאת מקיימת סביבן. משום שהשאלה העקרונית היא האם אנחנו
מחוקקים חוקים לפי לחץ הזמן ושוק הדירות, או שאנחנו רוצים שזה יהיה
חוק לדורות.

ב.צ. קשת:

טרם גיבשתי לעצמי מסקנה סופית בנוון,
אבל הרגשתי אומרת שבעד כל דירה צריך
לשלם מס, ודבריו של היו"ר על הקבלנים המסכנים אינם עושים עלי דושם.
בינתיים אני יודע שמה שרצייתי לקנות לפני חודש ב-80 אלף לירות - היום
עולה 90 אלף.

י. בארי:

על זה אתה משלם מס רכוש.

ב.צ. קשת:

לא נראה לי שאנחנו יכולים להיכנס
לשאלה אם הדירה היא דירה למגורים או
סחורה של הקבלן. מה גם שאם הקבלן מכר אפילו דירה אחת בבנין כלשהו -
כבר יש שירותים שהעיריה חייבת לספקם לבנין.

לא ברור לי גם איך מתיישבים דבריו
הראשונים של היו"ר עם דבריו האחרונים. אם אתה מסכים למחצית הסכום -
השאלה איננה עוד בעקרון אלא בגובה הסכום.

מכל האמור אני מסכים לומר: כל דירה
שעומדת ריקה - חייבת בארנונה בשיעור של 50%, בין אם אדם גר בה חמשים
שנה ובין אם טרם נכנס לגור בה כלל או שמעמיים אותה למכירה. כל דירה
ריקה משלמת 50%. כי העקרון צריך להיות שכל דירה חייבת בתשלום ארנונה.

מר לוי:

לפי האינפורמציה שבידי משרד הפנים
מספר הדירות הריקות באיזור גוש דן
הוא כמה אלפים. האפשרות לפטור דירה כזאת מ-50% של המס ייתכן שהיא
צודקת עקרונית, אבל תקשה ביותר על החישוב, כי הדבר קשה מאד להוכחה
והוא פותח פתח לויכוחים אם האיש גר בדירה או לא גר בה, ויצריך מעקב
צמוד מטעם העיריה.

ז. מליון:
לשאלה של ח"כ ארידור: כשאנחנו מדברים על ביטול הפטור - אנחנו מתייחסים לא רק לדירות אלא גם לבניינים ריקים, עסקים וכו'. כי איננו רואים כאן הבדל.

י. ארידור: מדוע?

ז. מליון:
משום שחובתה של הרשות המקומית לתת שירותים מחוץ הכספים שנגבו בארנונה כללית, ולא חשוב אם הכספים נגבים מבניין מגורים או מבניין תעשייה וכו'. לא מתקבל על הדעה שבעול הזה של כלל השירותים שניתנים ע"י הרשות המקומית ישאו רק אותם תושבים שנמצאים באותו זמן בתוך העיר. מה גם שדירות ריקות מכל סוג שהוא אינן פטורות מאף מס אחר במדינה, ואיפני מבין מדוע יהיו פטורות דווקא מן הארנונה הכללית. אם צריך לתת עזרה וחסינות, מסיבות כלכליות, לאומיות או חברתיות, לסוג מסויים של דירות - צריך לתת זאת לא על חשבון הרשות המקומית.

משום כך אין כל הצדקה לקיים את הפטור הזה גם לא של 50%. אנחנו סבורים שיש כ-20-15 אלף דירות ריקות בארץ, מסיבות שונות, ולא רק בגוש דן.

ב.צ. קשת:
האם משרד השיכון שמחזיק בדירות ריקות שאיננו מעביר אותן ליעדיהן ישלם גם הוא את הארנונה?

י. ארידור: לא. כי משרדי הממשלה פטורים ממנה.

ז. מליון:
לנו מכל מקום אין ענין ללכת כאן לפשרה. אם הכנסת סבורה שאין הצדקה לבטל את הפטור - תחליט להשאיר אותו. אבל אנחנו סבורים שכל דירה חייבת לשלם את מלוא הארנונה, בין אם היא ריקה ובין אם היא תפוסה. ואין גם הבדל בין קבלנים ובין בעלי דירות אחרים. משום שגם בבניין שדירותיו מוחזקות ע"י קבלן אנחנו חייבים לתת את השירותים מסביב, כמו תאורת רחובות וכו'.

היו"ר י. חמיר:
האם יש אומדן של הסכומים שמדובר בהם?

ז. מליון:
אם מדברים על כ-15 אלף דירות, כשהארנונה הכללית הממוצעת היא 400 לירות לשנה - הסכום אולי איננו משמעותי, אבל אנחנו מדברים לא רק על הכסף אלא גם על הצדק.

י. ארידור:
יש בהחלט הבדל בין בעל דירה ובין קבלן. בעל דירה ריקה אפשר להגיד לו: תשכיר אותה. אבל מה לגבי קבלן שאיננו מצליח למכור את הדירה?

מר רוטם:
חוק הארנונה הכללית חל גם על המדינה, והוא יכול גם על דירות של משרד השיכון. נוסף לכך, כבר אמרתי שמכל יתר המסים אין דירה כזאת משוחררת.

וליו"ר אני רוצה לומר: אחד הקריטריונים להטלת מס כלשהו הוא השיקול של מידת הנוחיות שבהטלתו. כי מס ש-50% מהכנסותיו הולכים על הוצאות גביה - משהו צריך לשלם את זה, ועלולים לעמוד במצב שנצטרך להטיל אח"כ מס נוסף כדי לשלם את ההוצאות הללו. והחשובים של 50% מס יגרמו למינהל המסים טירדה

מר רותם:

כזאת שהדבר איננו כדאי. דווקא אנשי חו"ל שהזכירה ח"כ הרליץ אינם מחזיקים בדירות ריקות אלא בדירות שיש בהן ריהוט. מדובר כאן למעשה בעיקר בקבלנים. ולמה יהיה דינם שונה מדינו של כל בעל עסק אחר במדינה שלא מצליח למכור את סחורתו ובכל זאת חייב בכל המסים? אם הקבלן מכר פחות דירות - הוא ישלם פחות מס-הכנסה. הארגונה היא מס עבור שירותים שניתנים, והשירות ניתן בבית של 15 דירות גם אם שתיים מהן ריקות. את המגדש מנקים באותה מידה, אוספים את האשפה, מתקנים את הכביש ומתקינים תאורה ברחוב באותה רמת הוצאות. ולא ייתכן לפטור את הקבלן מן הארגונה משום שיש היום מיתון. לכן לא נראה לנו הטיעון של הקבלנים. אני מכיר ירדן שמחזיק בארבע דירות שדכש כדי להבטיח את ערך הכסף. הוא לא רוצה להשכיר אותן, בגלל חישובי מס-הכנסה שיגיע ל-80%. הרשות המקומית לא צריכה לתת סובסידיה לאנשים כאלה, אפילו לא של לירה אחת.

י. בארי:

כשאתה מגן על מס עסקים - הטיעון שלך הוא הפוך, כי שם מדובר על צריכת שירותים ואז אתה אומר שצריך לשלם בהתאם לכמות צריכת השירות.

היור' י. תמיר:

ההצבעה על החוק הזה תהיה בישיבה הקרובה. בשבוע הבא נקיים ישיבה קצרה של הוועדה, ולאחר מכן נקיים פגישה עם ראשי הרשויות המקומיות הערביות. ב-3 ביוני תהיה לנו פגישה עם ראש הממשלה, שר הפנים ושר המשטרה, בנושאי פנים: בבעיות התכנון הפיזי של המדינה; בבעיית השירותים במדינת ישראל; ובנושא הבטחון הפנימי (המשמר האזרחי, מקלטים, מל"ח וכו'). כן תהיה לנו ישיבה עם שר המשפטים בענין אניפת החוק במדינה.

2. בחירת ועדות-משנה ע"י ועדת הפנים

היור' י. תמיר:

לוועדת-המשנה לענין פיתוח איזור התעשייה באפק אני מציע את ח"כ בועז מואב כיו"ר, וארבעה חברים שייבחרו, שניים מן המערך ושניים מן הליכוד.
לוועדת המשנה לענין מצפה-רמון אני מציע את ח"כ י. בארי כיו"ר, וגם כאן ייבחרו שני חברים מסייעת המערך ושניים מן הליכוד.

הוחלט: לקבל את הצעת היור':

(א) לענין פיתוח איזור התעשייה באפק ישמש יור' ועדת המשנה ח"כ ב. טאב, וחבריה יהיו שני חברי כנסת מסייעת המערך ושניים מסייעת הליכוד;

(ב) לענין מצפה-רמון יהיה יור' ועדת המשנה ח"כ י. בארי, וחבריה יהיו שני חברי כנסת מסייעת המערך ושניים מסייעת הליכוד.

3. שימוש בכוח ע"י שוטרים נגד עצירים לצורך קבלת הודאות במשטרה

היור' י. תמיר:

בישיבה קודמת שמענו את בעל ההצעה, ח"כ ע. נוף, ואת תשובת נציגי המשטרה.

ע. נוף:

הבאתי שתי דוגמאות ספציפיות שקיבלו אישור של שופטים, של עצירים שהוכו אם לצורך קבלת הודאות או לצורך נקמנות אחרי שהתלוננו על הכאתם. אמרתי שאני מקווה שזוהי חופעה חריגה, אבל דווקא משום כך

ע. נוף:

צריך להפסיק אותה באיבה, ואחד האמצעים לכך הוא לאפשר לעורך של עזיר להיפגש עם לקוח מיד, ולראוה לכך שההנחיות הקיימות למניעת הכאת עזירים יבוצעו הלכה למעשה.

היור י. תמיר:

חשובת המשטרה היחה שהענין במצא בבירור. מבחינת הגישה העקרונית יש הוראות מפורטות שהוגשו לוועדת הפנים לעיון, והמקרים שקורים הם חריגים.

י. קרמי:

כפעם הקודמת לא היינו מוכנים בענין הספציפי של יואב בן-שלום. ביהמ"ש הביע את דעתו שמדובר כאן בדרישות מיוחדות של ריסון מצד אנשי המשטרה, כלומר: דורשים מאנשי המשטרה הרבה יותר מסדורשים מאזרח רגיל. ובפסה נאמר: "קשה מאד לקבוע את מידת הכוח בה מותר לשוטר להשתמש כדי להתגבר על התנגדות של עזיר (כלומר: היה ברור שהיחה כאן התנגדות של עזיר). איש משטרה בתפקיד מצווה על מידה של ריסון עצמי העולה על זו שניתן לצפות מסתם אדם, והחרשטנו כי כאן לא גילו השוטרים שליטה עצמית מספקת". כך שאנחנו צריכים לראות את המקרה הזה באורו הנכון.

י. ארידור:

אינני מרוצה מחשובת המשטרה, ובעיקר מדקדוקי-העניות לגבי מלה זו או אחרת בפסק-הדין. אינני מקבל גם את החשובה של עזיר שמכה את עצמו לפני המעצר כדי ליצור אח"כ רושם שהוכה כדי לקבל ממנו הודאה. זה לא נראה לי רציני. כי עזיר שאיננו רוצה למסור הודאה - איננו מוסר הודאה, ולא צריך להכות את עצמו מראש. יש מקרים רבים בהם מונעים מעו"ד לראות את לקוחו, בטכסיסים שונים. היו על כך הערות גם מצד ביהמ"ש העליון, גם במקרה של ביכונסקי וגם לגבי ברנס. מביאים עזיר לפני שופט תוך 48 שעות, ותוך אותן 48 השעות מוכרת הטכניקה שאין מאפשרים לו להפגש עם עוה"ד שלו בטענה שלא הצליחו למצוא אותו. אם הממונה על החקירה סבור שהוא רשאי להשתמש בזכותו היוצאת-מן-הכלל כדי למנוע פגישת העזיר עם עוה"ד שלו - הוא חייב לציין זאת במפורש בח"ק. כי אחרת מנציים את 48 השעות בהן אין מאפשרים לעזיר להתראות עם פרקליטו כדי להכות אותו או ללחוץ עליו בדרך אחרת. מכל מקום, את שורש הרע אני רואה בכך שלא מאפשרים לעוה"ד להיפגש עם העזיר מיד. וכאמור, במקרים היוצאים מן הכלל בהם מוצאים לנכון למנוע זאת צריך לציין זאת במפורש בח"ק, על אחריותו של הממונה על החקירות.

אני אינני סבור שנוקטים בכל האמצעים בענין זה. גם אני סבור שאם הוצאה מסקנה נגד איש משטרה בענין זה - לא די להשעותו מטיפול בחקירות, אלא צריך להפסיק את שירותו מיד. אני גם סבור שבכל מקרה של אלימות לא די באמצעים משמעתיים נגד שוטר שנכשל בשימוש באלימות, אלא צריך להביאו לדין פלילי כמו כל אזרח אחר. שימוש באלימות נגד עזיר הוא עבירה פלילית, והמשטרה חייבת להודיע על מדיניות לפיה כל שוטר שנכשל יובא לדין פלילי ולא לדין משמעי, כדי שהבירור בענין כזה לא יהיה פנימי אלא יהיה גלוי וברור.

י. אליעד:

יושב לצירי ח"כ אבו-רביע שלח לי שיש צד שני למטבע: צריך להישמר מפני אנרכיה. הוועדה הזאת עמדה תמיד מאחורי המשטרה, ועשתה הכל לחיזוקה. אבל כל ענין הפרסומים הללו לא עשה למשטרה שירות טוב. וגם דעתי שלי לא היחה נוחה מחשובת המשטרה. בחוזר שקרא לנו ניצב שור לא נאמר "אנו מצטערים על המקרים החריגים ועושים כל מאמץ כדי לצמצם אותם", אלא ההצטדקות של המשטרה יצרה אצלנו חשש שאין היא מתייחסת למקרים אלה ברצינות מספקת, חשש שנחזק ע"י דבריו של מר קרמי בציטוט שקרא היום. הדבר חשוב במיוחד מבחינת שמעה של המשטרה, שהוא חשוב ביותר לניהולה המוצלח של עבודתה.

י. בארי:
אני רוצה להוסיף את ברכותי לאלו
של חברים אחרים למד יעקב קדמי עם

כניסתו לתפקידו החדש.

לענין ההכאות במשטרה - למעשה אין
חדש תחת השמש. גם כאן צריך להבחין בין שתי תופעות: בין הצורך למנוע
אנרכיה, התנגדות פלוני למעצר, התכתשות תוך כדי הפגנה וכו', שכאן
מוחר לדבר על גבולות של שימוש באלים; ובין התופעה שמשתמשים בשיטה
פסולה זו במשטרה כדי להוציא הוראה מפי נאשם. ובסוגיה השניה הזאת
דנה ההצעה שלפנינו. אם מכשירים הוראה של נאשם כראיה במשפט - חשוב
מאד לאנשי המשטרה להשיג הודאות, וכבר אמר שופט בריטי בזמן המנדט:
מוטב לו לטוטר טוב שיביא ראיות טובות ולא הודאות של נאשמים. ואכן,
כבר הועלתה הצעה שלא לאפשר קבלת הודאה של נאשם במשטרה כראיה במשפט,
שאי תצטרך המשטרה לחפש את הראיות.

אין ספק שהתייחסו המודרני של הפסע
מקשה מאד על המשטרה. יחד עם זה, אנו שומרים על זכות השתיקה של
נאשם ועל זכותו להפגש עם פרקליטו בהקדם האפשרי. משום כך עמותי
היא שצריך להבחין בין האמצעים הפיזיים שננקטים במהלך הרגיל של
עבודת המשטרה, לבין לחץ או מכוח כדי להוציא מנאשם הודאה, שאם זה
צריך לפסול תכלית פסילה.

ב.צ. קשת:
המשטרה קרובה מאד ללבי. אבל בזמן
האחרון יש ההרגשה שבמשטרה חושבים
"עכשיו בא יומי"; המשטרה גילתה שחיתות כזאת ואחרת, ו"אנחנו היום
על הסוס". אני מאמין שההנחיות שירדו מלמעלה אכן אומרות שאין להשתמש
בכוח. מאידך, כשקורה מקרה, ובעיקר כשהוא מגיע לידיעת הציבור -
המשטרה מנסה להתגונן עי"כ שהיא ממעיטה בחשיבותו וטוענת שאין אצלה
מקרים כאלה, ואז היא מגינה באופן מופרז על המקרים שקרו. יש עמי-
מקרה ספציפי כזה שאני מכיר אותו עכשיו, ולא ארד ממנו, ואינני מקבל
את טענת המשטרה בענין זה. לא פרסמתי את המקרה אלא רצייתי שהמשטרה
תחקור אותו מיסודו, וצר לי שלא עשתה כן.

הגיעו אלי ידיעות על צורת חקירה
של עובדי משרד הבטחון. זהו ציר-מכשפות ממש. אני בעד גילוי כל
שחיתות במדינה הזאת - - -

היור' י. חמיר:
איך תגלה אותם? ע"י חיוכים?

ב.צ. קשת:
לא ע"י חיוכים. אבל אינני חושב
שהשיטה הנכונה היא לקחת אדם בבורק
ולהחזיקו בלי מים עד הערב, ואם הוא מבקש מס תה - להגיד לו: תחתום,
ותקבל מה שאתה רוצה. לזה אינני מסכים. אותי העבירו בזמנו למאסר-יחיד
של חושיים בקהיר. לא היכו אותי, אבל דמזו לי כל הזמן מה מחכה לי.
יש דברים שאינם בגדר של עינוי פיזי ממש, אבל החקירה איננה מימפטית.
הבעיה אפוא היא של שימוש מופרז בכוח, גם לא בהפגנה.

א. גיבלבר:
מה זה "מופרז"?

ב.צ. קשת:
זאת הנקודה. אם אתה מפזר הפגנה
ונאלצת לתת מכה לאדם, והוא שוכב
על הארץ - אל תמשיך להכות אותו.

ב. מואב:
ח"כ בארי כבר הבחין בין השימוש
בכוח כשעוצרים אדם, ובין השימוש
בכוח בשעת החקירה.

נדמה לי שלא די בהנחיות של המשטרה
איך לטפל בעצירים בזמן חקירה. מפני שכאשר קורה מקרה כזה - יש נסיון
בדרך העליון של המשטרה לטשטש את הדברים. גם אני מכיר מקרה קונקרטי,
של מלי מזרחי, הטוענת שכונתה בשק על ראשה ואח"כ שאלו אותה: היכן
זה היה, מי היכה אותה, והדבר היחיד שיכלה לומר הוא שעלתה במדרגות.

ב. מואב:

אילו רצחה המשטרה באמת לחקור בדבר - לא היתה מטנה קצין מהמחוז הצפוני לחקור תלונה על שוטרים של המחוז הצפוני.

יש גבול דק בין ההגנה על החברה ובין הגנה על זכויות האזרח, והמשטרה צריכה לדאוג לכך שלא יעברו את הגבול הדק הזה, ובמקרים שעוברו עליו ופוגעים בזכויות האזרח - המשטרה צריכה לטפל בכך בצורה נמרצת מה שישפיע יותר מאשר הנחיות כתובות.

ע. נוף:

מבקר המדינה, בעת כינון הוועדה לביקורת המדינה, תיאר לפני חברי הוועדה איך גוף מבוקר הרוצה להתחמק מאחריות לענין ספציפי מעלה את המכלול כולו ומביא את הפילוסופיה של הענין וכו', וזה בדיוק מה שעשו כאן נציגי המשטרה. אני הבאתי שני מקרים ספציפיים, עם קביעות של ביהמ"ש, מתוך אותה תחושה של הערכה למשטרה שציינתי ח"כ קשת, וציינתי שאני מקווה שאלה מקרים חריגים. מה שעשו כאן אנשי המשטרה זה שיצרו את הרושם שזה לא ענין חריג. ומשמגלה משהו, במקום לומר: בילחם בתופעה - ניסו להמעיט בערכה ויצרו תחושה של "לא נורא". והמשפט שנאמר כאן, "כאשר יש גל גואה של אלימות במדינה יש גם גל גואה של הכאות במשטרה", הוא משפט אומלל מאד.

מה שנוגע למקרה הספציפי של מצנר - נכון שענין מצנר עדיין בביהמ"ש. אבל ענין המכות כבר נגמר, ואיננו סוב-יוריצה. ובפרט שענין יואב בן-שלום כבר נגמר כולו. איך אפשר גם לקבל את הטענה של שוטרים זוטרים, שאומצה ע"י הדרג העליון, שעצירים מכים את עצמם מראש כדי לטעון אח"כ שהוכרו בזמן החקירה? והרי יש תעודות רופא המעידה שהמכות ניתנו כבר אחרי שהאיש היה עצור, ואף אחרי שמסר הודאה, כנקמנות, כשגם על עצם המכות הוא פחד לספר לעורכת-הדין שלו.

אין כאן שום קשר עם אנרכיה. מניעת אנרכיה היא בביבוד החוק, כולל החוק המאפשר לעציר להיפגש מיד עם עוה"ד שלו. וכל אדם הוא בחזקת זכאי עד שהוכח אחרת.

אני מציע אפוא שבסיכום הדיון הזה יודיעו אנשי המשטרה לא רק שיעבירו הנחיות מתאימות, אלא שיעשו הכל על-מנת שההנחיות הללו יכובדו.

י. ארידור:

צריך גם לשנות את ההנחיות, כדי לאפשר לעציר להפגש מיד עם עורך-הדין שלו.

ע. נוף:

המשטרה צריכה להודיע שהיא מתייחסת בחומרה רבה למקרים כאלה, ולא לתת לנו את התחושה שאין למשטרה אותה אכפתיות שבאה לידי ביטוי בדבריהם של חברי הוועדה.

ג. אליעד:

אני מצדי ראיתי שוטרים שמטפלים בעצירים, שאילו ח"כ נוף היה רואה אותם - לא היה מקנא באנשי המשטרה.

היור' י. חמיר:

על זה רציתי גם אני לעמוד. אנחנו חיים בחברה ישראלית שמידת האיזון שבה במישורים רבים - מוטריים, מינהליים, אפילו הגנתיים - התערעה בצורה חריפה מאד; החוק והסדר מופרים בריש גלי, ואנשים אינם באים על ענשם. עד כדי כך שמשרד ההגנה בווינגטון כיסנו נציגים של ישראל ושאל אותם אם כדאי לשלוח לנו נשק. משתוללת בארץ אוירה של "כל הישר בעינינו יעשה".

הייתי רוצה שכל אחד מאתנו יתאר את עצמו לרגע אחד בנעליו של שוטר, בחזית נוראה מול מתפרעים מסאה-שערים או קיצונים מצד אחר. לעמוד בעת ובעונה אחת בחזית מול אויבי המדינה

הי"ר י. המיר:

וביחוד עם זה מול פושעים ואלים מתוכנו - אין זה תפקיד קל למשטרה. בתנאים כאלה רוצה ח"כ ארידור שנחיה בגן-עדן כזה שכל תג בהתנהגותם של שוטרים יהיה משופרא-ושופרא? גם אני רוצה בזה, אבל זה בלתי אפשרי.

גם אני מחייב שמירה קפדנית על פקודות-הקבע של המשטרה, וחובה להעניש את העוברים על האיסור להשתמש בכוח כדי להוציא הודאות מעצירים. אבל מי שמתעלם מן האוירה הכללית של החסיה הישראלית כפי שבאה לידי ביטוי בזמן האחרון - עושה שירות רע מאד למדינה. אם יש זרוע ממסלתית שעדיין לא פשה בה הנגע של שחיתות ושחור - זוהי המשטרה, וכל הכבוד לה. אין כמעט מועצת עירייה בארץ שלא מקבלים בה שחור, והתוצאה היא ערעור גמור של כל ארחות-החיים במדינה הזאת. חובה עלינו להילחם עד חרמה בתופעות הללו, כדי שלא נגיע להתדרדרות הפנימית של וייטנאם, עם התוצאות הכרוכות בזה. ואם שר בממשלה הזאת יכול לקחת עתיקות לביתו - זוהי התחלה, כי העם אומר: אם לו מותר - למה לי אסור?

באקלים כזה חייבת המשטרה להסיק שתי מסקנות: (1) להמשיך בקפדנות לשמור על הכללים והנהלים הקבועים בחוק, ולהסיק את המסקנות לגבי העוברים על הדין; (2) המשטרה צריכה להיות מודעת לכך שמכלול הבעיות של החברה הישראלית כה משולב, בין כל גורמי הממשל - שעליה לדאוג להשלכות של פעולותיה על כלל המדינה.

ניצב י. שור:
בפגישה הקודמת אמרנו שלא נוכל לדון במקרה של מצנר, משום שהוא עדיין נביהמ"ש. אם ח"כ נוף רוצה לשמוע מדוע - נספר לו באופן אישי, אבל לא נוכל להעלות את טיעוננו בפומבי. אפילו לגבי אותו משפט-זוטא שלכאורה נסתמים.

לענין בן-שלום: הענין עומד להסתיים.

י. ארידור: למה הוא לא הועבר לפרקליטות?

ניצב י. שור:
הוא איננו באותה דרגה של חומרה. מה גם שהענשים שיכול להטיל מפקד המחוז גבוהים יותר. היו מקרים שהועברו לפרקליטות, אבל לא המקרה הזה. הנאשם שבו מדובר נאשם בנסיון לרצוח שוטר, והוא המשיך להיות חוקפני גם בעת המעצר. מכל מקום, אין לענין זה שום דמיון עם הטענה של ח"כ קשת שיש נסיון לטייח את הדברים.

ב. צ. קשת: אמרתי: במידה שיש מקרים - יש נטייה להגן על טהרה של המשטרה.

ניצב י. שור:
שר המשטרה כבר אמר שהגענו לבריחה של קצינים גבוהים במשטרה בפוליגראף, לא רק בענין זה (אלא בענין ההדלפות). יש לנו מעין חסיסה במשטרה, ואנחנו חייבים לשמור עליה גם לטובת הציבור. מכל מקום, אנחנו מחמירים מאד.

יש לנו הוראה ברורה, מהזמן האחרון, שחקירה של שוטרים על כל תלונה לא נעשית ע"י אנשי אותה יחידה. גם חקירת המקרה שהזכיר ח"כ מואב נעשתה ע"י המטה הארצי ולא ע"י המחוז הצפוני.

בכל לבנו אנו דואגים לקיום ההוראות, כלשונו וכרוחן, באשר לשמירת זכויותיו של אזרח. אנחנו נוקטים בכל אמצעי אפשרי לחקור תלונות, כדי להגיע לאמת ולמצוץ חריגות. אנחנו רוצים להיות לפחות במקצת יותר טובים מן החתך הכללי של האוכלוסייה. אנחנו עושים הכל כדי לשמור על טהרה של המשטרה, בדומה לטהור הנשק. אנחנו חושבים שלא ייתכן שבמשטרה יכו עצירים, ואם קורה מקרה כזה - ננקוט בכל האמצעים שבידינו. אין שום כוונה בשום רמה להתדרדר בתחום זה.

י. קדמי:
לטענה כאילו מצוננו להעמיד את שני המקרים הספציפיים על דיוקם היה משום רצון לחפות או להגן על מעשים שנעשו - אין כל הצדקה.

ע. גור:
לא לחפות, אלא במקרים שנחפש מקרה כזה - במקום להגיד: זהו נסע זר בנו, יש נטייה להמעיט בחשיבותו.

י. קדמי:
אין כל נטייה כזאת. כל מה שרצינו לעשות בתיאור שני המקרים הללו הוא להעמיד את הציאות במקומה. ייתכן שנראתה בכך מגמה של המעטת החומרה, ולא היא. אנו רואים את החומרה במלואה, ואנו ערים להשלכות החמורות שיש לה על עבודתה של המשטרה ועל דמותה. אנחנו עושים הכל כדי שדברים כאלה לא יקרו. אבל כאן, במסגרת המצומצמת של ועדת הפנים, ראינו לנכון להעמיד את הדברים על דיוקם. וכאן, בוועדה הזאת, לא צריך להפריז. אנחנו כשלעצמנו רואים את הדברים בחומרה רבה. יש מערכת שלמה של בדיקה וחקירה בעקבות כל הערה כזאת של ביהמ"ש, ואנשים מועמדים לדין עפ"י פקודת המשטרה. גם במסגרת זה ל קיימת אפשרות להעמיד אנשים לדין שלא בפני המערכת הצבאית, ובכל זאת לא שואלים מדוע במקרה כלשהו העמידו נאשמים לדין בתוך המערכת הצבאית ולא מטוצה לה.

הי"ר י. תמיר:
הנושא הועלה במסגרת הצעה למה"פ בתוך הוועדה, ואני מודה לח"כ גור ולאנשי המשטרה.

4. חוק הרשויות המקומיות (תדנים לאנטנות טלביזיה)

הי"ר י. תמיר:
בישיבות קודמות כבר עברנו למעשה על כל סעיפי החוק. בסופו של דבר נשאלה השאלה: האם איננו מחוקקים כאן חוק שהציבור לא יוכל לעמוד בו? החלטנו אפוא לחכות, ולהרהר בדבר.

אף לא אחד מחברי הוועדה היה נגד החוק. כולם חיינו אותו כאחד האמצעים לשפר את הנוף הישראלי המכוער, של עשרות אנטנות על בנין אחד. השאלה היא כאמור אם אפשר לטטיל על הרשויות המקומיות את המעט הזה. החוק הזה הוא אחד ממערכת שלמה של התייחסויות לבעיית איכות החיים והסביבה במדינה. היועץ המשפטי לממשלה, שהוא ער ביותר לנושא זה, היה סבור שצריך בכל זאת להמשיך בחקיקה זו, ונשמע אותו היום.

היועץ המשפטי מ. שמגר:
אני אחראי במידת מה להגשת הצעת החוק הזאת. המצב המשפטי היום הוא שיש כאילו הסדר לגבי אנטנות המותקנות החל ממועד פרסום תקנות התכנון והבניה בקשר לאנטנות, ומאז צריך היה לכאורה להיות פתרון משפטי נאות. אבל יש שני ליקויים מרכזיים ביסודו של הרעיון של הצעת החוק: (1) אי-אפשר לטפל בתופעת האנטנות עפ"י חתך של מועד בניית הבנין, על מגדש פלוני או אלמוני. כי אם יש ברחוב מסויים 10 בניינים שנבנו לפני התקנות החדשות ו-10 בניינים שנבנו אחרי קבלת התקנות החדשות - אין הגיון בנקיטת אמצעים לגבי חלק מן הבתים בלבד.

(2) גם התקנות עצמן, בהיותן תקנות ולא חוק, חסרות את השיניים הנאותות, ולא הצלחנו להגיע לביצוען גם בבניינים החדשים. דרושה כאן גישה בסיסית מוסכמת שתועלת שבצעם הרעיון של אנטנה מרכזית אחת במקום ים של אנטנות. אני יודע שיש אנשים הסבורים שים כזה של אנטנות הוא בכלל דבר נאה. לכן, נקודת המוצא המשותפת צריכה להיות קודם כל שצריך לשנות.

היועץ המשפטי ס. שמגר

נכון שנעייח האנטנות היא רק נדבך אחד במכלול רחב יותר, של בניה שלא כדיון הגורמת גם לעבירה על החוק וגם לפגיעה בחזות העיר. המחשבה שעמדה לנגד עיני היא שיכתוב של הוראת חוק שלמה ומפורטת, שהייתי קורא לו "חוק הסביבה והנוף", שיכלול בפרקיו השונים את כל מה ששייך לסביבה, כולל הנושא של שיפוץ חזיתות בתים וכו'. אבל הנסיון מלמד שכתיבת קודכסים שלמים המנסים להסדיר מכלול שלם בבת אחת איננה בת-ביצוע תוך זמן סביר. גם בוועדת החוקה דיברנו על כך, כי הבעיה עמדה לפנינו לא אחת: האם לחוקק קודכס שלם מראש, או ללכת בדרך של פתרון בעיות אחת-אחת, בשלבים, ואח"כ לצרף את השלבים לקודכס שלם - כפי שאמנם עשינו בתחומים שונים: חוקי היסוד, בתחום המשפט האזרחי, וגם בחוק הפלילי.

באותה גישה פרגמטית ניגשתי גם לנושא הזה. למרות שאינני זונח את הרעיון שדרוש חוק שלם לענין הנוף והסביבה, שיכיל פרק גם בדבר מניעת מפגעים, אמרתי: הבה ננסה להסדיר קודם כל את הנושא הספציפי הזה, לאור לקחי העבר, שאח"כ נצטרף אותו לחוק השלם, כשיחוקק.

הנסיון של חוק מניעת מפגעים (חוק כנוביץ) לימד שצריכה להיות הדרגתיות היוצרת סינתזה בין מה שהחוקק רוצה בסופו של דבר לבין יכולת הביצוע של הרשויות המופקדות על הנושא. היינו ערים לכך שאם נדרוש דבר שצריך לבצע אותו בבת אחת בכל הארץ תוך החלטה מלמעלה - הדבר לא יהיה בר-ביצוע. לכן הלכנו בדרך של ביזור הנושא, כשהביצוע עצמו צריך להיות נתון בידי אלה המופקדים על תחום מוגדר. כי ריכוזיות-היתר היא לדעתי אחת מן התקלות בסדרי המינהל. יש דברים שצריכים להיות מופקדים בידי רשות מקומית הנמצאת במגע ישיר עם הפרובלמטיקה של הנושא, הצריכה לפתור אותם עפ"י יכולתה הכספית, העיתו שלה וכו'.

יחד עם זה, רציתי להימלט מן התקלה המונחת ביסודו של חוק מניעת מפגעים. לכנוביץ המנוח אצה בשעתו הדרך, והחוק הוא חוק-מסגרת המשאיר את הדברים להסדר שפרטיו ייקבעו בתקנות-משנה שאינן ידועות מראש. במסגרת הזמל התברר שתקנת-המשנה מפגרת מבחינת הזמן, ותלויה בשיקול-הדעת של רשות מקומית שאו שמתקינה את התקנה או שאיננה מתקימה אותה, ואנחנו נתקלים היום בקשיים עצומים להתקין תקנות חדשות למניעת רעש, והדבר מתמשך שנים. לכן חשוב שנלמד את הלקח: שהחוק צריך להשאיר פתח להדרגתיות כדי לאפשר איזון בין הצרכים והביצוע, ונוסף לכך - חייב להיות פירוט עצמו בחוק, מה צריך להיות קו-הפעולה, ואין להשאיר זאת לשיקול-דעת ולוויכוחים לאחר מעשה. ניסינו לעשות זאת עי"כ שבסעיף 2 קבענו לגבי ההדרגתיות שהרשות המקומית רשאית להחליט כי בוחסמה או בחלק ממנה לא יהיה יותר מתורן אחד... ורשאית היא לקבוע בתים מסויימים או סוג של בתים ולהורות לגבי אלה שלא יהיה בהם יותר מתורן אחד... כלומר, את ההדרגתיות עיגנו בחוק, והרשות המקומית תחליט. היא תחליט בוודאי להתחיל בשכונות המרכזיות ובמקומות החזותיים יותר, ותמשיך בהדרגה בהתאם למצבה הכספי, לסדר העדיפויות שלה וכו'. את הקצב השארנו בידי הרשות המקומית, אבל הטלנו עליה את האחריות לנושא, והיא שתצטרך לתת את הדיון לגבי הביצוע בפני בוחריה. כל הסדר אחר לא נראה לי שהיה עומד במבחן.

לא רצינו גם להשאיר נושאים להתדיינות, ומסוים מן ניסינו לתת לחוק תוכן. אמרנו: החלטה, לאחר מכן הודעה, לאחר מכן שיקול-דעת לדייר אם לעשות זאת בעצמו או שהרשות המקומית תעשה זאת במקומו, וכו'. קבענו את השיפוי הכספי עפ"י אמות-המידה המקובלות בחוקים אחרים, בחוקי הגנת הדייר, חוק בתים משותפים וכו', קונצפציות שכבר עמדו במבחן של חלוקת עומס ההוצאות.

התחשבנו גם בנסיון מעשי מסויים. עיריית ירושלים למשל התחילה בפרוייקט נסיוני בעיר-העתיקה. היא התחילה בהורדה-בהסכמה של תרני האנטנות בבתיים בעיר-העתיקה. ומעניין לראות בצילומים איך משתנה הנוף של העיר-העתיקה ע"י הורדת התרנים. וכאמור, אני יוצא מהנחה שיש הסכמה-מראש שהורדת התרנים יש בה כדי לשפר את הנוף. אבל יותר מזה: אני רוצה להוכיח לכם שהדבר הוא גם בר-ביצוע.

לכן, עם כל הספקות שהובעו כאן, לא יכולה כטובן להיות ערובה לכך שהצעת חוק זו תבוצע במלואה ללא יוצא-מן-הכלל ותשיג את האפקט המושלם. בכלל, אין חוקים כאלה שמשיגים את האפקט המלא. אבל נדמה לי שהחוק הזה מסוג בתוכו את הביטוי לרעיון

הזועץ המשפטי מ. שמגר:

הבסיסי של תיקון החזות החיצונית, והוא מכיל בתוכו את האפשרות של הביצוע המעשי, ע"י האפשרות של הפעלה הדרגתית ופירוט בחוק, והוא נותן בידי הרשות המקומית הרוצה להפעיל זאת את האפשרות לבצע זאת הלכה למעשה באמצעי הכפייה שהחוק מעמיד לרשותה. כי זאת היתה לא אחת הטענה המרכזית של הרשויות המקומיות: לא העדר יכולת הביצוע מבחינת השלבים, אלא העובדה שדרוש היום שכנוע-מרצון של אוכלוסייה באיזור מסויים, דבר שבמצבים של היום איננו ניתן; וי בדייר אחד בבית שאיננו מסכים, וכל הבנין נראה אחרת, ומשום כך אי-אפשר לכפות את הדבר רק עפ"י הרצון החפשי של הנוגעים בדבר, אלא דרושה כאן כפייה, אבל כפייה של הרשות המקומית הנמצאת במקום, ביחסיה עם בוחריה.

החוק הזה, אם יתקבל, יהיה תרומה חשובה במערכת המסועפת מאד של תיקון הנוף. חשיבותו של החוק היא מעבר לצד האסתטי בלבד. כי היחסים בין תופעות מסוג זה ותופעות אחרות היא הדוקה, וכי עור בתחום זה יש לו השפעה על כי עור גם בתחומים אחרים, וזלזול חוק זה יחד זלזול גם בתחומים אחרים. חינוך האזרח לחובה לדאוג על יפי הצורה הוא הערובה לחינוכו לדאוג גם ליפי התוכן. איכות החיים היא דבר משולב, שרק פתרון רב-צדדי ובמישורים מקבילים שונים יתן לו את הפתרון המלא.

אני מציע לכם אפוא להתייחס בחיוב לעצם הצעת החוק, אם כי אפשר כמובן לשפר בו. אבל הרעיון הבסיסי הוא חיובי, ויחרום לפחות לאותן רשויות מקומיות הרוצות לשקוד על הנושא, ע"כ שיתן להן כלי לביצוע, שחמד להן היום. ראש עיריית ירושלים מתדפק על דלתי מדי פעם ושואל: היכן החוק הזה - כי הוא רוצה להמשיך בביצוע לא רק בעיר העתיקה. כלומר יש ראשי עיר שממש מצפים לכלי הזה, ואני מבקש אפוא לקבל אותו בחיוב ולא בשלילה.

צ. צילק:
מרכז השלטון המקומי רואה בחיוב את החוק הזה, בעיקר בגלל האמור בסעיף 2: שראש רשות מקומית שרוצה להחליט בחיוב - יהיו לא האמצעים החוקיים לטפל בנושא. רשות מקומית אחרת, שתחשוב שאין לה כוח להתמודד עם הבעיה - לא תעשה זאת.

נראה לי שאם בחוק התכנון והבניה ניתן לנו מספיק כוח כדי להרוס מפגעים - בחוק הזה לא ניתן לנו אותה כוח מספיק לבצע מה שאנחנו רוצים.

י. בארי:
ובחוק התכנון והבניה אתם מפעילים את כל הסמכויות שיש לכם?

צ. צילק: לא. אבל הסמכויות דרושות.

ניקח לדוגמה בנין רגיל של 8 קומות, 16 דירות. אינני רוצה להגיע למצב, לפי סעיף 2, שאצטרך להתמודד עם 16 דיירים, אלא אני מבקש לאפשר לנו להחליט על אפשרות של התקנת אנטנה מרכזית אחת או שתיים.

בסעיף 6 נאמר כאילו אנחנו יכולים לחייב את בעלי הדירות להתקין אנטנה. אבל יש בתים שהאנטנות הבודדות הותקנו בהם משום שלוועד הבית לא היה הכוח לגבות מן הדיירים את הכספים הדרושים להתקנת אנטנה מרכזית. כאן יכולה העיריה להסתבך עם ועד שצריך ולא יכול לגבות את תמורת האנטנה המרכזית מן הדיירים, וצריך להקדיש לכך מחשבה.

לסעיף 12: - אנחנו מחייבים חשיבה כוללת ותכנון איזורי. נדמה לי שכאן אולי התיקון החשוב ביותר, בעיקר בערים חדשות, ששם אנחנו מתכננים באלפי יחידות. אני מתכוון לתורן איזורי. כאן כדאי אולי להכניס את הוועדה המחוזית, משום שזהו דבר חדש, שיש לו נגיעה לאגף התעופה האזרחית ויש לו השפעה גם על הנוף. לא היינו רוצים שרק הרשות המקומית תעסוק בנושא זה, ופרט לשר התקשורת הייתי מציע אפוא להוסיף כאן גם את הוועדה המחוזית.

צ. צילקר:

אנחנו מציעים לכתוב שבעת מכירת דירה לא תבוצע ההעברה ללא הסדר העניין הזה. אדם מוכר את דירתו - תהיה קרן בעיריה שאליה יכניס האיש סכום כסף על חשבון הקמת תורן מרכזי.

באשדוד משלמים למשל 75% משכר הדירה לחברת עמידור. אני סבור שאפשר לחייב קודם כל חברות ציבוריות גדולות להסדיר את הדבר, לפחות בחלק מן הבתים, או מן האיזורים.

הצעה נוספת: תכנית בנין ערים מפורטת לשכונה חדשה, אם אין בה מקום לתורן מרכזי - לא תאושר, ואני מציע שהתקנה הזאת תהיה מעוגנת בתרנון המצורפות לתכנית בנין ערים מפורטת.

אנחנו מבקשים לשקול את האפשרות שחובת ההקמה של תורן מרכזי בבנין חדש תהיה על הקבלן, גם אם ברור שהוא יעמיס זאת מראש על רוכש הדירה.

האם לא ייתכן שהעיריה תסרב לתת רשות בניה בלי זה?

ג. אליעד:

לגבי הבנינים החדשים אין בכלל בעיה; שם יש כבר תקנות מחייבות.

מר גלס:

יש תקנות, ויש תקלות.

היור' י. תמיר:

זה תלוי בפיקוח בזמן הבניה.

היועץ המשפטי מ. שמגר:

אם לא מקיימים את התקנות הקיימות - גם על קיום החוק החדש לא יקפידו.

מר גלס:

זה בדיוק החשש שהועלה כאן לגבי החוק הזה.

י. בארי:

בעיה נוספת היא בעיית הפיקוח. מבין 10 אנטנות על הגג קשה לבדוק מי

צ. צילקר:

התקין מתי. משום כך אני מקבל בברכה את ההצעה שהרשות המקומית תחליט בעצמה על השלבים ועל האיזורים.

נמשיך בחוק זה בישיבה קרובה.

היור' י. תמיר:

(הישיבה נועלה ב-11.10)